

άνοδος

το φροντιστήριο των επιτυχιών

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

A1.

Στο κείμενο παρουσιάζονται οι απόψεις της νευροεπιστήμονα Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα αναφορικά με την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Πιο συγκεκριμένα, η δημιουργικότητα βασίζεται στη συνδυαστική σκέψη, τη σύζευξη νέων ιδεών με ήδη υπάρχουσες. Οι δυνατότητές της φαντάζουν απεριόριστες, αν και παραμένει άγνωστη η πηγή της. Γι' αυτό, κρίνεται απαραίτητη η μελέτη της από τη βρεφική ακόμα ηλικία, αφού η δημιουργικότητα δεν περιορίζεται μόνο σε ενήλικες καλλιτέχνες, επιστήμονες ή ανθρώπους χαρισματικούς. Επιβάλλεται, λοιπόν, η διερεύνηση των βιολογικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών που την επηρεάζουν.

B1.

- α. ΣΩΣΤΟ
- β. ΣΩΣΤΟ
- γ. ΛΑΘΟΣ
- δ. ΛΑΘΟΣ
- ε. ΣΩΣΤΟ

B2.

Χαρακτηριστικά επιστημονικού λόγου:

- Χρήση ειδικού λεξιλογίου/ορολογίας («αποκλίνουσα σκέψη», «πολυαισθητηριακές εμπειρίες» κ.λπ.): σύμφωνη με το θέμα, το περιεχόμενο του κειμένου και την ιδιότητα του συντάκτη.
- Αναφορική λειτουργία/δηλωτική χρήση της γλώσσας («νοείται ως μία διαδικασία», «καθιστά δύσκολο το εγχείρημα»): προσδίδεται σαφήνεια, ακρίβεια νοημάτων, άρα το περιεχόμενο γίνεται κατανοητό και σύμφωνο με τον πληροφοριακό χαρακτήρα του κειμένου.
- Χρήση γ' ενικού ρηματικού προσώπου («εννοείται», «συνδέεται», «παρέχει»): προσδίδεται αντικειμενικότητα, αποστασιοποίηση, επιστημότητα.
- Χρήση παθητικής σύνταξης («η δημιουργικότητα νοείται», «εντοπίζεται ισχυρή θέση»): προσδίδεται αντικειμενικότητα, αποστασιοποίηση, επιστημότητα.

- Χρήση ονοματοποίησης («η επίλυση προβλημάτων», «κατανόηση σύνθετων εννοιών»): καθίσταται ο λόγος πυκνός, μεστός, ακαδημαϊκός.
- Χρήση οριστικής έγκλισης («έχει επιβεβαιωθεί», «παρέχει τη δυνατότητα»)/επιστημικής τροπικότητας («εξασφαλίζει», «αδιαμφισβήτητα»): προσδίδεται βεβαιότητα στις θέσεις του συντάκτη.
- Χρήση μακροπερίοδου λόγου («Στο ίδιο πνεύμα... προβληματικές καταστάσεις»)/υποτακτικής σύνδεσης («Η δημιουργικότητα νοείται... νέους τρόπους»): προσδίδεται πυκνότητα νοημάτων, το ύφος καθίσταται σύνθετο, προσεγμένο και επίσημο.

B3.

α.

Ο τίτλος είναι εύστοχος και επικοινωνιακά αποτελεσματικός.

- Χαρακτηρίζεται δηλωτικός του περιεχομένου του κειμένου.
- Προτάσσεται ο όρος «Η δημιουργικότητα», βασικό θέμα του κειμένου.
- Είναι ρηματικός: «αρχίζει»: γ' ρηματικό πρόσωπο, ενεργητική σύνταξη (δίνεται έμφαση στο υποκείμενο, στη έννοια δηλαδή της δημιουργικότητας), οριστική (προσδίδεται βεβαιότητα στα λεγόμενα), ενεστώτας (προσδίδεται διαχρονική/καθολική ισχύς).
- Ποιητική λειτουργία της γλώσσας/λογοπαίγνιο: «αρχίζει από την κούνια» (προσπάθεια επικοινωνίας με τον μέσο/μη ειδικό αναγνώστη λόγω της χρήσης καθημερινής/λαϊκής έκφρασης, διέγερση του ενδιαφέροντός του).

β.

Παθητική σύνταξη: «Θα πρέπει επομένως να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους»

Με τη χρήση της παθητικής σύνταξης, το ύφος γίνεται ουδέτερο και αποστασιοποιημένο, πιο επίσημο, πιο αντικειμενικό και πολύπλοκο, σε αντίθεση με την αμεσότητα, την οικειότητα, τον πιο προσωπικό, υποκειμενικό και απλό τόνο της ενεργητικής σύνταξης. Επίσης, η παθητική σύνταξη προσιδιάζει στον επιστημονικό λόγο· τέλος, δίνεται έμφαση στην ενέργεια και το αποτέλεσμα της, στη μελέτη δηλαδή των συνθηκών που συντελούν στην ανάσχεση της ανάπτυξης της δημιουργικότητας των βρεφών.

Γ1.

Ο ήρωας του Κειμένου 3 αισθάνεται προβληματισμένος:

- Το εργασιακό του περιβάλλον δεν του προσφέρει δημιουργική διάθεση, ικανοποίηση και πληρότητα.

- Βιώνει τη ρουτίνα, τη μονοτονία, την αλλοτρίωση -επαγγελματική και προσωπική.
- Βλέπει τους συναδέλφους του να μην είναι ικανοποιημένοι απ' τη δουλειά τους.
- Είναι βαριεστημένοι, δεν δείχνουν ενδιαφέρον για την εργασία τους.
- Είναι κάθε άλλο παρά δημιουργικοί.
- Αντιλαμβάνεται ότι τα παραπάνω αποτελούν κοινά χαρακτηριστικά της πλειοψηφίας των εργαζόμενων.
- Απογοητεύεται βλέποντας ότι το ίδιο ισχύει, ίσως και σε μεγαλύτερο βαθμό, και για τους φοιτητές, τους μελλοντικούς εργαζόμενους.
- «Αλλάζει γραφείο», ελπίζοντας πως θα βρει μια διαφορετική εικόνα, απογοητεύεται όμως βλέποντας την ίδια κατάσταση.
- Διερωτάται μήπως πρέπει να αλλάξει επάγγελμα, αντιλαμβάνεται όμως ότι κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό.

Κειμενικοί δείκτες

- «Εξαίσια αστική κοινωνία»: ειρωνικός τίτλος. Καυτηριάζεται η μορφή της σύγχρονης κοινωνίας.
- «ανεβαίνω», «μελετώ»: πρωτοπρόσωπη αφήγηση/εσωτερική εστίαση. Προσδίδεται βιωματικός, προσωπικός τόνος.
- «ζαρώνει η καρδιά μου»: μεταφορά. Τονίζεται η απογοήτευση του συντάκτη από την εικόνα, τη στάση των συναδέλφων του.
- «αγαπητοί συνάδελφοι»: ειρωνεία. Τονίζεται η απογοήτευση του συντάκτη από την εικόνα, τη στάση των συναδέλφων του, αλλά και η απομάκρυνσή του από αυτούς.
- «μπαγιάτικες φάτσες»: μεταφορά. Τονίζεται η ανία, η απουσία ενδιαφέροντος των συναδέλφων του για τη δουλειά τους.
- «δεν μπορώ να καταλάβω πώς έγινε και μαζεύτηκαν όλες οι μπαγιάτικες φάτσες πάνω στο δικό μου κεφάλι»: μεταφορά. Τονίζεται η απογοήτευση του συγγραφέα λόγω της υποχρεωτικής συνύπαρξης με τους αδιάφορους συναδέλφους του.
- «λαχανιασμένοι», «μπαγιάτικες», «απελπίζει», «αγανάκτηση», «αποκαρδιωτική»: χρήση αρνητικά φορτισμένου λεξιλογίου. Τονίζεται η απογοήτευση του συγγραφέα από την κατάσταση που εντοπίζει και αντιμετωπίζει αναφορικά με το επαγγελματικό ενδιαφέρον των συναδέλφων του -τωρινών και μελλοντικών.
- «το επόμενο κύμα, δεν αποκλείεται, να είναι χειρότερο»: μεταφορά. Τονίζεται η απαισιοδοξία του αναφορικά με την επαγγελματική συμπεριφορά των φοιτητών-μελλοντικών συναδέλφων.
- «ούτε τέχνη ξέρω...χωνεύω»: πολυσύνδετο σχήμα. Τονίζεται το αδιέξοδο του συγγραφέα, η αδυναμία του να αλλάξει επάγγελμα λόγω των ενδιαφερόντων του αλλά και της έλλειψης τυπικών προσόντων.

Προσωπικά, αρχικά θα φρόντιζα να επιλέξω ένα επάγγελμα που θα ταίριαζε στον εαυτό μου, στην κοσμοθεωρία μου, την προσωπικότητά μου. Θα προσπαθούσα να

εστιάζω στις θετικές παραμέτρους της δουλειάς μου, σε αυτές που θα με ευχαριστούσαν, φροντίζοντας και για μια σωστή επικοινωνία με τους συναδέλφους μου. Παράλληλα, θα αξιοποιούσα δημιουργικά τον ελεύθερο, τον προσωπικό μου χρόνο, ώστε να αποφορτίζομαι από τις δυσκολίες της δουλειάς. Ίσως να σκεφτόμουν και την αλλαγή εργασιακού χώρου ή και επαγγέλματος -απόφαση όμως κρίσιμη και σύνθετη, που θα χρειαζόταν περίσκεψη και ενδελεχή ανάλυση συνθηκών και δεδομένων.

Δ1.

Τίτλος: Γιατί να είμαστε δημιουργικοί;

Α' ζητούμενο

- Όξυνση του νου και των πνευματικών ικανοτήτων: ανάπτυξη κριτικής σκέψης, ενίσχυση αυτενέργειας, πρωτοβουλίας, δυνατότητας λήψης αποφάσεων.
- Καλλιέργεια προσωπικής έκφρασης και ψυχικής ισορροπίας: μέσα από καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τη λογοτεχνία και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες, οι μαθητές εκφράζουν συναισθήματα και σκέψεις, ενισχύεται η αυτογνωσία και η ψυχική υγεία.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας: η δημιουργικότητα αποτελεί εφόδιο για την επαγγελματική επιτυχία.
- Αποφόρτιση: οι δημιουργικές δραστηριότητες ψυχαγωγούν, περιορίζουν το άγχος, βελτιώνουν τη διάθεση, απελευθερώνουν το μυαλό από τη ρουτίνα και τη συνήθεια, μέσω της συνθετικής και πρωτότυπης σκέψης και αντιμετώπισης των πραγμάτων).
- Ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της συνεργασίας: η δημιουργική εργασία προϋποθέτει συνεργασία και ανταλλαγή ιδεών, καλλιεργεί το ομαδικό πνεύμα και το σεβασμό στη διαφορετικότητα.
- Διαμόρφωση ευχάριστου κλίματος μάθησης.
- Προϋπόθεση για πρόοδο και εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Β' ζητούμενο

- Αθλητισμός (επινοητικότητα, εκπόνηση στρατηγικής, τακτικής παιχνιδιού, αντιμετώπιση σύνθετων, απρόσμενων περιστάσεων, ταχεία ανάλυση καταστάσεων και λήψη αποφάσεων).
- Ενασχόληση με την τέχνη (δημιουργική παρατήρηση και αντίληψη του γύρω μας, αλλά και του εσωτερικού μας, κόσμου, δημιουργική απόδοση συναισθημάτων, ιδεών, σκέψεων, κοσμοθεωρίας, αντιλήψεων μέσω της γλώσσας της τέχνης, εντοπισμός δημιουργικών πρακτικών/τεχνικών

αποτελεσματικής «επικοινωνίας» με το κοινό που ενδιαφέρεται για τις τέχνες).

- Εθελοντισμός/Συμμετοχή στα κοινά (εντοπισμός και ανάλυση σύνθετων προβλημάτων, αξιολόγηση καταστάσεων, αναζήτηση και εύρεση κατάλληλων, αποτελεσματικών, πρωτότυπων, καίριων λύσεων)
- Ενασχόληση με την τεχνολογία (προγραμματισμός, χρήση εργαλείων, εφαρμογών για δημιουργία πρωτότυπου περιεχομένου, μορφοποίηση και πρακτική αξιοποίηση θεωρητικών ιδεών)